

The logo for 'el balancet' features a stylized white swan or bird icon above the text 'el balancet' in a lowercase, sans-serif font.

Andrea Camilleri

El cas Santamaria

Traducció de Pau Vidal

edicions

62

ANDREA CAMILLERI

El cas Santamaria

Traducció de Pau Vidal

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *La relazione*
© 2014 Arnoldo Mondadori Editore S.p.A., Milano

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: febrer del 2016

© de la traducció: Pau Vidal Gavilán, 2016

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.

Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

www.edicions62.cat

info@edicions62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual

Imprès a Liberduplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 665-2016

ISBN: 978-84-297-7481-8

U

A en Mauro se li acluquen els ulls. Separa la vista de la pantalla. Falta poc per a dos quarts de vuit, treballa a l'ordinador des de les tres sense parar ni un moment, redactant, corregint, reescrivint, esmenant, pesant cada paraula, cada adjectiu. A fi que no el destorbessin ha bastit un mur de silenci telefònic: ha desendollat el fix i ha apagat el mòbil. Fins i tot ha corregut una mica les cortines i ara encén el llum de sobretaula amb intenció d'allargar la sessió mitja horeta més. Rellegeix l'última frase. No rutlla, massa recargolada, seria més llegidora amb un punt i seguit enmig.

El dring del timbre ha estat tan curt que no sap si realment han trucat o no. Es queda un moment encarcerat, el cap aixecat a l'espera d'un segon truc de confirmació, que tanmateix no es produeix. Quan tot just ha reprès la lectura, el so es repeteix. Tan breu com el primer, com si la persona que truca no n'estigués gaire convençuda. Ara en Mauro sí que s'aixeca, surt de l'estudi, travessa el passadís, encén el llum del rebedor i obre la porta. Està segur que hi trobarà l'anciana baronessa del pis de sobre, que ve a insistir per la invitació a sopar. Però no, la dona que ha trucat i que li somriu deu rondar la trentena i és alta, rossa, elegant i sobretot molt i molt atractiva.

—Ja sóc aquí —diu—. Puntual com un rellotge.

En Mauro es queda mut, descol·locat. No coneix aquella noia absolutament de res. No l'ha vista mai, n'està segur. Una dona com aquesta ja no l'oblides mai més, si la veus. I tampoc pot ser cap amiga de la seva dona perquè les coneix totes.

—Que no em deixa passar? —demana la rossa mentre fa el gest d'avançar i eixampla encara més el somriure.

Ara en Mauro en sent el perfum i tot. Lleuger però suggestiu.

—Vol dir que no s'equivoca? —diu, brusc, sense poder apartar els ulls dels d'ella, que són com dos llacs blaus i serens.

El somriure de la dona s'apaga immediatament, substituït per una expressió de perplexitat. Una nota d'alarma li travessa la veu.

—Que no ha estat vostè que ha trucat a l'agència?

—Jo no he trucat a ningú.

Ara els ulls de la noia el miren amb desconfiança.

—No deu ser que ha canviat d'idea i...

Canviar d'idea? Amb relació a què?

—No sé de què m'està parlant —diu irritat.

—Doncs em dec haver equivocat, perdoni —fa ella.

Gira cua amb determinació, travessa el replà i comença a baixar per les escales.

Fins que no la perd de vista en Mauro no tanca la porta. No s'ha pogut estar de quedar-se-la mirant, encaterinat, mentre marxava.

Quan ja fa deu minuts que ha reprès la feina es veu obligat a reconèixer que no li serà gens fàcil concentrar-se, perquè la imprevista irrupció d'aquella desconeguda li ha trencat les oracions. Que ja eren complicades. Ha arribat

l'hora de recuperar el contacte amb el món. Apaga els dos ordinadors i torna a connectar els telèfons.

«Doncs em dec haver equivocat, perdoni'm».

Un moment. Què vol dir que s'ha equivocat? No, més ben dit: com es pot haver equivocat?

Ell, el senyor Mauro Assante, viu des de fa set anys amb la seva dona, la Mutti, i el seu fill, l'Stefano, al primer pis d'una de les escasses torres modernistes que encara queden al barri de Prati de Roma. A la planta baixa hi viu el senyor Germani, coronel dels Carabinieri, amb la dona i una filla de divuit anys; i al segon l'octogenari baró Ardigò amb la muller Margherita. Com que no hi ha porter, l'encarregat d'obrir el portal a les set del matí i tancar-lo a les vuit del vespre és el coronel Germani. A la banda de fora hi ha el porter automàtic amb els cognoms dels inquilins, com és costum. No és gens probable que ni en Germani ni l'Ardigò hagin trucat a la dona. Per tant, si realment s'ha equivocat no ha pogut ser de cognom o de pis sinó de número del carrer, encara que n'hi hauria hagut prou descrivint-li la torre perquè no es pogués equivocar.

Un inesperat i irresistible atac de fumera l'agafa per sorpresa. Fa cinc anys que ho va deixar. Com pot ser, doncs? Sap que al segon calaix de l'escriptori hi guarda un paquet per estrenar. L'agafa, l'observa. FUMAR MATA. Somriu. Aquesta frase tan amenaçadora no costaria gaire de capgirar. FUMAR MATA L'AVORRIMENT. Estripa la cel·lofana, obre el paquet, en treu una cigarreta i se la posa entre els llavis, però no la pot encendre perquè no té mistos ni encenedor a l'abast de la mà. Li ve al cap la imatge d'una capsa de mistos que ha vist abans però li fa mandra aixecar-se. Si la Mutti el veiés! La Mutti. Potser aquell males-

tar rau en el fet que és la primera vegada en set anys de vida conjugal que han de passar tants dies separats. El pediatre de l'Stefano va dir que al nano li provaria molt una mica d'aire de muntanya i la Mutti no s'ho va fer dir dues vegades. L'u de juny va agafar l'Stefano i se'l va endur al poblet del Trentino on va néixer i on viuen els seus pares, amb la intenció d'estar-s'hi ben bé tot el trimestre. En Mauro hi pujarà a passar-hi l'agost.

Doncs això: ja han passat dues setmanes i en Mauro encara no s'hi troba, en el paper de solter, ni que sigui provisional. Si no fos un home tan metòdic i ordenat, el canvi en els hàbits quotidians hauria estat més suportable. En horari de feina rai, que n'hi sobra, tant al despatx com a casa; és al vespre que arriben els problemes. Les amigues de la Mutti s'han afanyat a convidar-lo a casa, però ell no s'ha vist amb cor d'anar-hi, tot sol. Perquè, i no és fins ara que se n'adona, als sopars, a les trobades, sempre és la Mutti qui troba la manera de fer-lo participar en la conversa, si no ell es quedaria callat com un mort. I no pas per timidesa, només per la seva incapacitat congènita d'obrir-se als altres. En canvi ella, ja des de la primera vegada que van intercanviar quatre paraules, va saber trobar vés a saber com el ressort exacte que obre aquella cuirassa. Si amb els quaranta ben repicats que tenia no hagués conegut la Mutti, segur que ja no s'hauria casat ni hauria experimentat el goig de tenir un fill.

Es treu la cigarreta dels llavis, la torna a ficar al paquet i el desa altre cop al calaix.

El timbre li fa fer un bot a la cadira. Per un instant es torna a veure la desconeguda davant seu. Una lleu alteració del ritme cardíac. Surt a obrir. La baronessa Margherita Ardigò se'l mira amb aire sever.

—Si d'aquí a deu minuts no puja a sopar amb nosaltres no li adreçaré mai més la paraula.

Va ser la Mutti qui li va demanar a la baronessa que se n'ocupés i la dona s'ha pres l'encàrrec a consciència. No pot dir que no, rebutjar la invitació per tercera vegada seria considerat una ofensa imperdonable.

En Mauro no és l'únic convidat. També hi ha en Giorgio, el nebot estimat de la baronessa. El poc que en Mauro en sap és que és un trentí solter amant de la bona vida i dels cotxes esportius de luxe i que es vesteix amb descurada elegància. Si treballa o es dedica a fer res, per a ell és un misteri. La Mutti està convençuda que deu ser una mena de gigoló o alguna cosa per l'estil i que si ve a visitar la tieta tan sovint és perquè ella se l'estima tant que no li costa gens afluixar la mosca. Sort que hi és, doncs, que si no a en Mauro li hauria tocat entomar tot sol els soporífers monòlegs de la baronessa, atès que el baró i marit de la senyora, com que és sord del tot i força esboirat de cap, s'estima més estar en silenci. En Giorgio està explicant un viatge de negocis que ha fet no fa gaire a Berlín, sense especificar quins negocis, quan la baronessa l'interromp:

—Que hi has anat tot sol?

Sempre segons la Mutti, la contrapartida que la tia espera d'en Giorgio a canvi de les suculentos propines és l'explicació detallada i minuciosa de les seves conquestes.

—Com un mussol.

—No m'ho crec.

—Doncs ja t'ho pots creure. Hi vaig anar sol perquè estava segur que allà ja n'hi trobaria, de companyia.

—I n'hi vas trobar?

—Per descomptat. El primer dia mateix ja em van presentar una noia que seria la meva acompanyant per a tota l'estada.

—Què era, una treballadora d'ells?

—No, i ara! Són noies que es dediquen justament a això. A més de tenir bona presència acostumen a ser persones cultes. La meva parlava italià, anglès i francès.

—I també fan companyia al llit?

—Això depèn de si ho volen, però no hi estan obligades, el contracte no ho preveu.

—A veure si l'he entès —intervé en Mauro—. Vostè va firmar un contracte amb la noia?

En Giorgio riu.

—Jo no, però la gent que me la van proporcionar em penso que sí. I si no era un contracte amb tots els ets i uts devia ser una cosa semblant.

—Amb la noia?

—No, amb l'agència per a la qual treballa.

—I aquí també n'hi ha, d'agències d'aquestes?

—Naturalment.

«Que no ha estat vostè que ha trucat a l'agència?».

El sopar no s'ha allargat amb gens de sobretaula perquè la baronessa se'n va a dormir d'hora i a dos quarts de deu ha despatxat els convidats. A en Giorgio li ha faltat temps per sortir disparat i baixar els graons de dos en dos, amb el mòbil enganxat a l'orella. En Mauro acaba de tancar la porta del pis quan sona el telèfon. És la Mutti.

—Que has pujat a sopar amb la Margherita?

—Sí.

—Ben fet. I t'has avorrit gaire?

—Menys del que em pensava, perquè per sort també hi havia en Giorgio. Com està l'Stefi?

—De primera. Té molta gana. S'ha passat el dia a fora amb son avi i ara no s'aguantava dret de son. I tu?

—Doncs a la tarda m'he quedat aquí a treballar, en comptes d'anar al despatx. Ai, i saps què?, me n'ha passat una de ben bona.

I li explica la feta de la desconeguda. La Mutti riu.

—Es pot saber què et fa tanta gràcia?

—És que penso en la cara que deus haver fet...

Una pausa. I tot seguit:

—No es pot negar, per això, que era la situació clàssica, eh?

—Què vols dir?

—La dona lluny de casa, la crisi del setè any...

Ara és ell qui esclafeix el riure.

—Què vols dir, que he desaprofitat l'ocasió? Doncs la pròxima vegada...

—No n'hi haurà, de pròxima vegada.

—I com ho saps?

—Perquè ha estat una casualitat. És impossible que es repeteixi.

—Doncs llàstima.

Xerren una mica més i finalment es diuen bonanit.

En Mauro no té prou son per anar-se'n a dormir tan d'hora. Però tampoc té ganes de passar un altre vespre fullejant diaris mentre clava ullades distretes a la televisió. Per una vegada podria anar a buscar una novel·la a la biblioteca de la Mutti, que n'està ben assortida, però les novel·les l'avorreixen. Què pot fer? Se'n va a la sala, obre la finestra de bat a bat, treu el cap. El vespre romà és càlid i suggestiu, pràcticament estival. Segur que fer un volt l'ajudaria a agafar el son. Sí, per què no? Al cap de deu minuts travessa el portal de casa i s'encamina cap al riu.

Hi ha molt de trànsit, tant que a l'altura del pont s'ha creat un embús i es veu obligat a fer un eslàlom empipador entre els cotxes. Sua. I si es tragués l'americana? No ha sortit mai de casa amb camisa i prou, sempre ho ha trobat una vulgaritat. Però aquell dia se la treu, l'americana, i se la penja del braç. Encara més: s'afluixa el nus de la corbata i es descorda el botó de dalt de tot de la camisa. Arriba a l'àmplia entrada de Piazza del Popolo, molt animada de gent que passegen, xerren i canten. Veu que el primer dels dos cafès acarats que hi ha a la plaça té totes les taules de la terrassa ocupades. Al de davant, en canvi, sí que n'hi ha una. S'hi asseu.

Mentre demana una menta amb gel se sorprèn d'ell mateix. D'ençà que era jove que no n'ha tornat a prendre, no sap ben bé per què l'ha demanada. La seva taula queda just a la punta de la vorera, a l'altra banda de carrer hi ha una parada de taxis.

Es distreu observant de reüll la parella jove del seu costat. S'estan discutint fort però en veu baixa. Mira de sentir què diuen, però hi ha massa soroll. El cambrer li porta la menta. Amb el primer xarrup fa una ganyota, és massa dolça.

—Vés-te'n a la merda, imbècil!

Ha estat la noia la que ha cridat, i després d'aixecar-se d'un bot s'allunya a bon pas. El noi es furga les butxaques, deixa caure un bitllet a la safata i li corre al darrere.

La mirada distreta d'en Mauro va a parar a la fila de taxis. Una parella, que li queda d'esquena, acaba d'arribar a l'altura del primer. L'home és un cinquantí alt i robust, obre la porta a la dona. Ella, que duu vestit de nit, al mo-

ment de ficar-se al vehicle es posa per un moment de perfil. En Mauro es queda clavat a la cadira. És la desconeguda! L'home tanca la porta. En Mauro continua amb la vista clavada en el perfil d'ella perquè la finestra està abaixada. Però no triga a adonar-se, amb una espècie de decepció inexplicable, que no és la desconeguda sinó una dona que se li assembla molt. Ara l'home obre la porta de l'altre costat i puja.

En Mauro voldria ser tan lluny com pogués d'aquell indret. Paga i s'aixeca, però amb sorpresa nota que les cames li fan figa, no es veu amb cor d'arribar a peu. Se'n va cap a la cua dels taxis.

A casa, entre les protectores parets de la llar, aquell neguit inexplicable s'apaivaga. No té cap intenció de rumiar sobre l'efecte que li ha causat la visió d'aquella dona tan semblant a la desconeguda, l'únic que vol és dormir.